

Súd: Krajský súd Banská Bystrica  
Spisová značka: 15Co/346/2015  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6613213169  
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 07. 2015  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj  
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6613213169.2

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a sudcov JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci navrhovateľa H. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX/XX, A., zast. JUDr. Andrejom Cífrom, advokátom, J. Kráľa 5/A, 984 01 Lučenec, proti odporcovi Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, zast. Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., IČO 47 231 785, adresa na doručovanie Rastislavova 68, 040 01 Košice, o zrušenie rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, Košice, sp. zn. 3C/1189/2012 zo dňa 19.01.2012, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu v Lučenci č. k. 5C/71/2013 - 307 zo dňa 07.11.2014, takto

### rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi trovy odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

### o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým rozsudkom zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, Košice, sp. zn. 3C/1189/2012 zo dňa 19.01.2012. Zároveň odložil vykonateľnosť uvedeného rozhodcovského rozsudku do právoplatnosti rozsudku vo veci samej. O trovách konania rozhodol tak, že odporcovi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 242,64 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia k rukám právneho zástupcu navrhovateľa a zaplatiť na účet okresného súdu súdny poplatok vo výške 331,50 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

V dôvodoch rozhodnutia okresný súd uviedol, že podaným návrhom na miestne príslušnom súde a v lehote do 30 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku sa navrhovateľ domáhal podľa § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/1992 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ZoRK) zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu, že pri uzatváraní poisťovnej zmluvy boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa a namietal, že rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcom v rozhodcovskom konaní je vydaný na základe neplatnej rozhodcovskej doložky. Súd posúdil návrh ako dôvodný. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že rozhodcovská doložka (rozhodcovská zmluva) nebola účastníkmi dohodnutá individuálne, je neprijateľná a absolútne neplatná podmienka zmluvy v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. r), ods. 5 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvárania zmluvy, ako aj ust. čl. 3 smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Tým došlo k naplneniu zákonných dôvodov na podanie žaloby a zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) ZoRK, z dôvodu popierania platnosti rozhodcovskej zmluvy. Súd ďalej neskúmal otázku, či pri uzatváraní poisťovnej zmluvy účastníkmi konania boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa (splnenie dôvodov podľa § 40 ods. 1 písm. j)). Je zrejmé, že o ďalších dôvodoch na podanie žaloby (návrhu), podľa návrhu navrhovateľa, sa bude rozhodovať po zrušení rozhodcovského rozsudku v rámci pokračovania v konaní súdom.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. zásady úspechu vo veci. V konaní úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške uplatnenej navrhovateľom, trovy sú vypočítané v súlade s vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Na odporcu dopadá aj poplatková povinnosť v zmysle § 2 ods. 2 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, navrhovateľ je zo zákona v konaní oslobodený od platenia súdnych poplatkov

Proti tomuto rozsudku podal odporca v zákonnej lehote odvolanie. Navrhol rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. V prípade úspechu si odporca uplatnil náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania.

Obsažne, vo viacerých smeroch a teoretických súvislostiach, s odkazom na judikatúru ESD, Ústavného súdu SR, Najvyššieho súdu SR, prezentoval svoje výhrady voči rozhodnutiu súdu I. stupňa. Namietal, že rozsudok je nezákonný z dôvodov uvedených v ust. § 205 ods. 2 písm. a), b), c), d), e), f) O. s. p.

Okresný súd na základe nedostatočne a nesprávne zisteného skutkového stavu dospel k nesprávnemu rozhodnutiu v merite veci. V konaní súd porušil základné zásady súdneho konania a to zásadu kontradiktórnosti, ale aj princíp rovnosti účastníkov konania.

Keď súd vo veci konal napriek tomu, že nebol zaplatený súdny poplatok z návrhu na začatie konania, porušil tým zásadu rovnosti účastníkov konania. Žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podlieha poplatkovej povinnosti aj vtedy, ak ako žalobca vystupuje subjekt, ktorý v konaní vo veci samej by mal mať postavenie spotrebiteľa. Navrhovateľ mal povinnosť zaplatiť súdny poplatok, toto konanie nie je spotrebiteľským sporom.

Súd nesplnil povinnosti podľa § 118 ods. 2 O. s. p. a nevykonal dokazovanie v súlade s príslušnými ustanoveniami O. s. p.. Porušil aj ust. § 129 ods. 1 O. s. p., keď napriek tomu, že odporca predložil v konaní viacero listinných dôkazov, niektoré z nich vôbec nevykonal, ale ani ich nezamietol, a „vykonané“ dôkazy nevykonal spôsobom stanoveným v O. s. p. - konkrétne listiny (dôkazy) neprečítal na pojednávaní, ani neoboznámil ich obsah. Za nezákonný a neprípustný treba považovať aj „výsluch“ svedkyne I. Z., ide o dôkaz, ktorý súd vôbec nevykonal, a ktorý sa prvýkrát objavil až v odôvodnení napadnutého rozsudku. Táto údajná svedkyňa ani nemá žiaden vzťah k navrhovateľovi v tomto konaní a ani vzťah k poisťnej zmluve a iným dojednaniám týkajúcim sa tohto konania. Prvostupňový súd nemal v tomto konaní hodnotiť výpoveď p. I. Z. uskutočnenú v inom konaní, ale mal vychádzať z dôkazov vykonaných iba v tomto konaní (§ 126 O. s. p.). Ak súd trval na zistení skutočností týkajúcich sa postupu sprostredkovateľa poisťenia pri rokovaní s navrhovateľom, mal predvolať a vypočuť p. O. K., ktorá predmetnú zmluvu s navrhovateľom uzatvárala. Z nezákonných dôkazov nemožno vychádzať, ani dospieť k zisteniam, na ktorých by bolo založené rozhodnutie súdu.

Vo výroku rozsudku chýba vymedzenie dôvodu, pre ktorý súd zrušil rozhodcovský rozsudok, alebo vymedzenie orgánu, ktorý bude vo veci ďalej konať (§ 43 Zo RK). Aj z tohto dôvodu je rozhodnutie nepreskúmateľné a nesprávne, keďže konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku je špeciálnym konaním a po prípadnom jeho zrušení má ďalej vo veci samej konať buď rozhodcovský alebo všeobecný súd, v závislosti od dôvodu zrušenia rozhodcovského rozsudku. Na rozdiel od rozhodnutí ESD odôvodnenie rozsudku súdu nie je záväzná, záväzný je len petit - výrok rozhodnutia (§ 159 ods. 1 O. s. p.). V tomto prípade však výrok nedáva jasnú a vykonateľnú odpoveď na otázku, kto bude ďalej konať v merite sporu pôvodne vyriešenom rozhodcovským rozsudkom.

Navrhovateľ žiadal zrušiť rozhodcovský rozsudok z dôvodu podľa ust. § 40 ods. 1 písm. j) ZoRK, avšak súd rozsudok zrušil z dôvodu, ktorý navrhovateľ nenamietal. Súd tak prekročil svoju právomoc, keď rozhodol nad rámec podaného návrhu.

Súd vec nesprávne skutkovo a právne posúdil, pretože rozhodcovská doložka bola v danom prípade dohodnutá individuálne, je platná, bola uvedená a oboma zmluvnými stranami písomne dohodnutá v Osobitných zmluvných dojednaniach č. 01/2007 k poisťnej zmluve. Text rozhodcovskej doložky je úplne, zrejme odlišiteľný od ostatného textu, keďže je písaný veľkými písmenami a je zvýraznený oproti ostatnému textu a pod ním je aj ďalšia tabuľka na uvedenie čísla poisťnej zmluvy. V priebehu konania

nebolo preukázané, že by navrhovateľovi ktokoľvek bránil podrobne sa oboznámiť s týmto textom a následne ho podpísať. Aj z listiny predloženej odporcom - zo Záznamu o požiadavkách a potrebách klienta vyplýva, že sám navrhovateľ svojim podpisom potvrdil, že nechcel už nič vysvetľovať, doplniť ani dojednať. Súd sa nevysporiadal ani s možnosťou odstúpenia navrhovateľa od rozhodcovskej doložky, ktorú dal odporca všeobecne všetkým svojim klientom. Urobil tak vo forme vyhlásenia a zverejnenia Dodatku č. 2 k VPP, a to plne v súlade s ust. 7d časti XVII VPP. Súd len skonštatoval, že Dodatok č. 2 nie je navrhovateľom podpísaný a že odporca uviedol, že bol verejne dostupný a navrhovateľovi nič nebránilo využiť túto možnosť.

Odporca trvá na tom, že rozhodnutie okresného súdu je nepreskúmateľné, konanie súdu je zmätočné. Prvostupňový súd svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom, dospel k prekvapivému, pritom nesprávnemu záveru, voči ktorému sa odporca nemal možnosť brániť. Navrhovateľ navrhol rozhodnutie okresného súdu potvrdiť.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu danom ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok prvostupňového súdu potvrdil, ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p..

Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu je vo výroku aj odôvodnení správne, a odvolací súd sa s ním v celom rozsahu stotožňuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.), dodáva.

Zaplatenie súdneho poplatku patrí k vecným procesným podmienkam vzhľadom na právne následky jeho nezaplatenia spočívajúceho v zastavení konania. V čl. 46 Ústavy SR sa ako základné ľudské právo zaručuje právo na súdnu a inú právnu ochranu. Zákon č. 465/2008 Z. z. novelizoval ust. § 4 Zákona o súdnych poplatkoch. Od poplatku je tak oslobodený spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu. Zákon v poznámke pod čiarou uvádza len príkladom takýto osobitný predpis, pričom poznámka nemá všeobecne záväzný charakter, ale iba informatívnu hodnotu. Citované ustanovenie Zákona o súdnych poplatkoch nemožno vykladať formalisticky, ale prihliadať na účel, na ktorý má slúžiť, teda umožniť spotrebiteľovi, či už v pozícii odporcu alebo navrhovateľa, brániť a domôcť sa ochrany svojho práva bez toho, aby bol odrádzaný povinnosťou platiť súdny poplatok. Navrhovateľ sa návrhom domáha ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu (zákonu č. 244/2002 Z. z.), ktorý má základ vo vzťahu medzi účastníkmi, ktorý bol spotrebiteľským vzťahom, a preto sa na neho vzťahuje zákonné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. za) Zákona o súdnych poplatkoch. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že spotrebiteľ je oslobodený od súdneho poplatku vo všetkých súdnych konaniach, v ktorých je druhou stranou dodávateľ a spor vyplýva zo spotrebiteľskej zmluvy. Keďže navrhovateľ nemal v danom prípade povinnosť zaplatiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania, nie sú opodstatnené námietky odporcu, že keď súd konal bez toho, aby bol súdny poplatok zaplatený, porušil tým zásadu rovnosti účastníkov konania.

Výhrady odporcu proti procesnému postupu okresného súdu, týkajúce sa striktného nedodržania postupu podľa § 118 ods. 2 O. s. p. spočívajúce v tom, že sudca po začatí pojednávania (ods. 1 § 118) neuviedol, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné, existencia tejto vady sama o sebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou v zmysle ktorej sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, aký názor zastáva odvolateľ.

Zo spisu vyplýva, že v danej veci boli vytýčené pojednávania na dni: 13.09.2013, 11.10.2013, 17.10.2013 a 07.11.2014.

V zápisnici o pojednávaní zo dňa 13.09.2013 súd konštatuje pred otvorením pojednávania, že účastníci sa nedostavili, právny zástupca odporcu z dôvodu pojednávania na Okresnom súde v Košiciach žiada pojednávanie odročiť. Súd pojednávanie odročil na neurčito.

V zápisnici o pojednávaní konanom dňa 11.10.2013 je zaznamenané, že samosudca oboznámil výsledky prípravy pojednávania, ďalej postupoval s odkazom na ust. § 118 ods. 1 O. s. p. - boli vypočutí a zapísané výpovede navrhovateľa, právneho zástupcu navrhovateľa, právnej zástupkyne odporcu. Výpovede ich obsahom (a kladené otázky) sú zamerané na okolnosti uzavretia poisťného vzťahu a osobitne rozhodcovskej zmluvy (doložky). Právny zástupca navrhovateľa zdôrazňoval, že nedošlo k

individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej doložky a trvá na zrušení rozhodcovského rozsudku. Súd pojednávajúce odročil na neurčito s tým, že právna zástupkyňa odporcu v lehote 5 dní oznámi súdu adresu trvalého bydliska sprostredkovateľky predmetného poisťného vzťahu Ivety Uheríkovej a jej osobné údaje, ktorej vypočutie z opatrnosti navrhol navrhovateľ.

Ďalšie pojednávajúce sa konalo dňa 17.10.2014 za osobnej účasti navrhovateľa, právny zástupca navrhovateľa žiadal ospravedlniť svoju neúčast' s tým, že pojednávajúce sa zúčastní iba navrhovateľ osobne, za odporcu bol prítomný jeho právny zástupca (poverený koncipient). V ďalšom súd „oboznamuje obsah prednesov a vykonaných dôkazov“, a pristúpil postupne k výsluchu navrhovateľa a odporcu. Navrhovateľ do zápisnice okrem iného uviedol, že vzhľadom na neprítomnosť a nemožnosť vypočutia XX.XX.XXXX, K. na jej výsluchu netrvá. Odporca ponecháva na uvážení súdu, či je možné vec ukončiť bez jej výsluchu, inak sa pridrižiava svojich doterajších prednesov a písomných stanovísk, najmä podania zo dňa 23.01.2014, v ktorom zdôraznil, že návrh neobsahuje zákonné označenie, z akého dôvodu má dôjsť k zrušeniu rozhodcovského rozsudku, ani ustanovenie o tom, ktorý orgán má ďalej konať vo veci.

Podľa názoru odvolacieho súdu, zo zápisnice o priebehu vyššie uvedených pojednávajúcí je zjavná a v nich zaznamenaná skutočnosť, že „za právne relevantné skutkové tvrdenia, ktoré zostali medzi účastníkmi sporné, považoval okresný súd otázku, či bola platne dojedná rozhodcovská zmluva (doložka) v rámci zmluvného dojednania medzi účastníkmi“. Táto skutočnosť je zaznamenaná pred tým, než navrhovateľ a aj zástupca odporcu, po zákonom poučení podľa § 120 ods. 4 O. s. p. vyhlásili, že „nenavrhujú vykonať žiadne dôkazy“ a pred tým, než bolo prijaté uznesenie o tom, že „súd vyhlasuje dokazovanie za skončené“ (viď. obsah zápisnice zo dňa 17.10.2014). Neobstojí preto tvrdenie odporcu, že súd dospel k prekvapivému výsledku, voči ktorému sa odporca nemal možnosť brániť (predkladať dôkazy a pod.)

Dokazovanie vykonáva súd, ktorý prejednáva a rozhoduje vo veci samej (§ 120 O. s. p.). Je na úvahe tohto súdu, ktoré z dôkazov označených účastníkmi vykoná, a či vykoná aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Pokiaľ súd vykonával dôkaz listinami a odporca namietal porušenie ust. § 129 ods. 1 O. s. p., podľa názoru odvolacieho súdu spôsob vykonania dôkazu konkrétnou listinou v danom prípade je z obsahu zápisnice zrejmý, a išlo o listiny, obsah ktorých je nepochybne odporcovi dobre známy, pretože sa týkajú uzavretia predmetného zmluvného (poisťného) vzťahu účastníkov, a tieto istiny (ich obsah) pripravoval sám odporca.

Námietky odporcu proti procesnému postupu súdu preto považuje odvolací súd za neopodstatnené aj preto, že právny zástupca odporcu bol na pojednávajúciach osobne prítomný a mohol ovplyvniť ich priebeh. Námietky sú bez vplyvu na správnosť výsledku rozhodnutia okresného súdu.

Neobstoja ani námietky odporcu, že žalobný návrh nie je možné považovať za zákonný preto, lebo „neobsahuje zákonné označenie, z akého dôvodu má dôjsť k zrušeniu rozhodcovského rozsudku“ a neobsahuje ustanovenie o tom, ktorý orgán má ďalej konať vo veci“.

Odvolací súd sa stotožňuje s okresným súdom v tom, že návrh presne a jednoznačne vymedzuje predmet konania, že z písomného návrhu vyplývajú aj dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiada zrušiť rozhodcovský rozsudok rozhodcovského súdu. Právne posúdenie vykonáva súd, ktorý vo veci koná, takže nebolo potrebné priamo v návrhu uviesť konkrétne zákonné ustanovenie zrušenia rozhodcovského rozsudku.

Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní jednoznačne určuje, že v prípade zrušenia rozhodcovského rozsudku súdom podľa § 43 ods. 1 písm. a) a c) tohto zákona, pokračuje v konaní vo veci súd, ktorý zrušil rozhodcovský rozsudok. Povinnosť uviesť vo výroku rozhodnutia „orgán“, ktorý bude ďalej vo veci konať, sa vzťahuje k situácii, kedy súd postupuje vec na konanie inému príslušnému orgánu (napr. § 104 ods. 1 O. s. p.).

Okresný súd založil svoje rozhodnutie na zistení a dôkazoch preukazujúcich skutočnosť, že sú tu naplnené dôvody pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) ZoRK z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej zmluvy (doložky).

Má ísť o zmluvné dojednanie účastníkov uvedené v časti XV. poistných podmienok, o prejednaní a rozhodovaní sporných otázok medzi účastníkmi zmluvy výlučne rozhodcovským súdom podľa ZoRK (bod 1. VPP). Z písomného poverenia poisťovne (žalobcu v rozhodcovskom konaní) z 01.01.2009 vyplýva, že žalobca určil na prejednanie sporu Arbitrážny súd Košice (bod 2. VPP).

Spis obsahuje úplné znenie Všeobecných poistných podmienok pre poistenie zjednávané Prvou česko-slovenskou poisťovňou Rapid, a.s. ( 21.05.2007), ktoré majú byť súčasťou poistnej zmluvy č. 44554000003. VPP sú zoradené do XVII. častí, vrátane časti XV., nazvanej „Rozhodcovské konanie“. Za časťou XVII. Záverečné ustanovenia, sa uvádzajú - miesto, dátum a podpis poistníka (V Lučenci, 16.02.2008, R.). Za týmto pokračujú tzv. „Osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 k poistnej zmluve č. 44555400003“, zahrňujúce body 1., 2.. Pod nimi sa opäť uvádzajú - miesto (V Lučenci), dátum (dňa 16.02.2008), meno a priezvisko poistníka (Peter R.), číslo občianskeho preukazu poistníka (SF 346 029), podpis poistníka (R.). Pod podpisom poistníka nasleduje meno, priezvisko (O. K.) a podpis osoby konajúcej za poisťovňu (K.) a predtlač - poistený - zákonný zástupca - meno a priezvisko (H. R.) a čitateľný podpis poisteného (zákonného zástupcu) - R..

Bod 2. Osobitných zmluvných dojednaní stanovuje, že: „Poistník (poistený) a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti týchto VPP. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.“

Odporca argumentuje tým, že Osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 k poistnej zmluve predstavujú samostatné zmluvné dojednanie obsahovo aj fakticky oddelené od VPP, samostatne podpísané účastníkmi, čo má potvrdzovať individuálnosť dojednania tam uvedených ustanovení (teda pre prejednávaný prípad významné ust. bod 2. o rozhodcovskej doložke). Potom v neprospech odvolateľa treba konštatovať, že predmetná poistná zmluva odkazuje len na všeobecné poistné podmienky (VPP), nie na osobitné zmluvné dojednania (OZD) ktoré odvolateľ vyčleňuje z VPP. A obsahom OZD je zase odvolávka na ustanovenia VPP (v bode 1. OZD na čl. 9 ods. 1, prvá veta II. časti VPP a v bode 2. OZD na „XV. časť týchto VPP“) - znenie (úplné) doložky nie je tu uvedené.

Niet pochýb o tom, že Všeobecné poistné podmienky pre poistenie zjednávané Prvou česko-slovenskou poisťovňou Rapid, a.s. ( 21.05.2007) majú povahu univerzálnych „obchodných“ podmienok, sú predtlačené a poisťovňou (oprávneným) opakovane používané pri uzatváraní zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu, že spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť ich obsah, dohodnúť sa individuálne na poistných podmienkach s dodávateľom. Teda nemal možnosť osobitne sa dohodnúť ani na XV. časti - Rozhodcovské konanie.

Rovnako aj bod 1., 2. Osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007 k poistnej zmluve č. 4455400003 sú vopred predtlačené a hoci nasledujú ako samostatne podpísaná časť za Všeobecnými poistnými podmienkami pre poistenie zjednávané Prvou česko-slovenskou poisťovňou Rapid, a. s. (21.05.2007), v podstate predstavujú zakomponovanú súčasť formulárovej predtlač poistnej zmluvy, i keď „oddelené“ od ostatných štandardných Všeobecných poistných podmienok, ktoré si spotrebiteľ (poistník) zjavne osobne nevyjednáva, spotrebiteľ ich ovplyvniť nemôže. Poisťovňa (dodávateľ) poistníkovi predkladá k podpisu zmluvu vrátane VPP, aj Osobitných zmluvných dojednaní, teda vrátane bodu 2. - rozhodcovskej doložky, ktorej úplné znenie (čo treba zdôrazniť) je obsahom iba VPP, ktorá pritom jednoznačne zakotvuje rozhodcovské konanie ako výlučnú možnosť riešenia sporov, teda, že spotrebiteľ s takouto doložkou „súhlasí“ (dodávateľ nepredkladá spotrebiteľovi alternatívu „súhlasí - nesúhlasí“). Spôsob, akým bola rozhodcovská doložka zjednávaná nasvedčuje tomu, že jeho výsledkom je neprijateľná zmluvná podmienka.

Z obsahu VPP (pritom jednostranne podpísaných iba poistníkom, to treba zdôrazniť z hľadiska ich platnosti) a ani z obsahu a formulácie Osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007 nevyplýva, že by už pri podpise zmluvy dával dodávateľ spotrebiteľovi (poistníkovi) na výber - predostrel alternatívu na „súhlas“, alebo „nesúhlas“ podpísať zmluvu o poistení prípadne aj bez časti nazvanej ako „Osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 k poistnej zmluve č..... (v danom prípade č. 4455400003)“ resp. aspoň

alternatívu na „súhlas“, či „nesúhlas“ k bodu 2. (pri dojednaní rozhodcovskej doložky). Absentuje vôľa poistníka (slobodne a vážne) rozhodnúť sa pri podpise OZD.

Také ustanovenie, ktoré by viacmenej iba malo umožňovať „individuálne odmietnuť“ ustanovenia zmluvy resp. VPP, či OZD o rozhodcovskej doložke v lehote do 30 dní (teda následne, čo taktiež spotrebiteľa jednoznačne znevýhodňuje voči dodávateľovi), čím odvolateľ prezentuje slobodu vôle poistníka pri uzatváraní rozhodcovskej doložky, sa v zmluve, VPP ani OZD vôbec nenachádzalo v čase uzatvárania zmluvy k 16.02.2008. A ak podľa tvrdenia odporcu takáto možnosť má spotrebiteľovi (poistníkovi) a všeobecne všetkým jeho klientom vyplývať z Dodatku č. 2 k VPP z 21.05.2007 vydaného dňa 15.12.2008, z bodu 7. (kde je stanovené, že ak poistník uzavrel zmluvu po 21.05.2007 a pokiaľ k právnemu režimu podľa XV. časti týchto VPP podpisom VPP a zároveň podpisom bodu 2. Osobitných zmluvných dojednaní pristúpil, má právo XV. časť týchto VPP odmietnuť v lehote 30 dní od vydania Dodatku č. 2 k VPP), tak za správne a postačujúce možno mať odôvodnenie okresného súdu, že ani takýto dodatok k VPP odporca nepodpísal. A je otázne, či sa o ňom vôbec dozvedel.

Pokiaľ odporca v súvislosti s dojednaním rozhodcovskej doložky pripisuje dôležitosť a odkazuje na osobitný dokument nazvaný „Záznam sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klienta“, ktorého spísanie bolo podľa vyjadrenia odporcu vyžadované zákonom a ktorý by mal v tomto prípade potvrdzovať, že klient (spotrebiteľ) mal vedomosť o obsahu poistnej zmluvy a potvrdzovať možnosť uplatnenia eventuálnych výhrad klientom k obsahu poistnej zmluvy, že takéto výhrady (teda ani k rozhodcovskej doložke) z tohto dôkazu nevyplývajú, tak odvolací súd konštatuje, že z dokumentu spísaného sprostredkovateľom poistenia s klientom dňa 16.02.2008, nemožno mať za preukázané, že sprostredkovateľ poistenia upozornil resp. poučil spotrebiteľa o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, o pravidlách arbitráže ako aj o dôsledkoch, ktoré zakladá dojednanie o rozhodcovskej doložke. Z tohto dokumentu, ktorého obsah je zameraný na dôkladnú analýzu potrieb a požiadaviek klienta súvisiacich s poistením a oboznámenie sa s ponúknutými produktmi, nemožno mať za preukázané, že si spotrebiteľ výslovne vymienil riešenie prípadných sporov medzi účastníkmi formou rozhodcovského konania podľa osobitného zákona. Pokiaľ sa v tomto zázname spomína inštitút rozhodcovského konania, týka sa výlučne riešenia sporov vyplývajúcich „zo sprostredkovania poistenia“.

Odhliadnuc od vyššie uvedeného, keďže VPP, t.j. časť predchádzajúca časti nazvanej Osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007 k poistnej zmluve č. 4455400003, v bode 8. Časti XVII. Záverečné ustanovenia zakotvili, že: „Záväzný výklad týchto VPP sa v prípade sporu vykonáva v rámci rozhodcovského konania s tým, že sa chráni povaha a účel poistenia“, potom aj v prípade, ak by spotrebiteľ nepodpísal tú časť poistných podmienok, ktorá je nazvaná ako Osobitná časť zmluvných dojednaní, ktorých súčasťou je bod 2. (ktoré ustanovenie „chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku“), tak vzhľadom na znenie cit. ust. bodu 8. VPP časti XVII. VPP je zrejme, že pri riešení sporov uplatňuje odporca len formu rozhodcovského konania. A uvedené ustanovenie nie je vylúčené, ani v prípade využitia možnosti odstúpenia od rozhodcovskej zmluvy spotrebiteľom.

Záverom treba konštatovať, že rozhodcovská doložka v bode XV. VPP, zakotvuje rozhodcovské konanie ako výlučnú možnosť riešenia sporov, nebola dojednaná individuálne a nebola uzavretá písomne, hoci ide o dvojstranný úkon, je popísaný len poistníkom.

Bod 2. OZD, resp. OZD sú síce podpísané oboma účastníkmi, ale rozhodcovská doložka ani tu nebola dohodnutá individuálne a zakotvuje rozhodcovské konanie ako výlučnú možnosť riešenia sporov, čo je neprijateľné a znenie (úplné) doložky nie je v bode 2. ani uvedené (je tu iba odkaz na XV. časť VPP), potom nie je zrejme aké konkrétne znenie rozhodcovskej doložky účastníci obojstranne podpísali resp. mali podpísať.

K namietaniu „chybnosti“ verzie slovenského prekladu bodu 1 písmena q) Prílohy Smernice Rady č. 93/13/EHS odporcom v odvolaní odvolací súd uvádza, že Smernica Rady 93/13/EHS v článku 3 stanovuje, že zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam

podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé, len demonštratívne vymenúva niektoré podmienky v spotrebiteľských zmluvách, ktoré je potrebné považovať za nekalé. Základné predpoklady pre posudzovanie zmluvných podmienok sú upravené priamo v článku 3 tejto smernice. Z uvedeného potom vyplýva, že pokiaľ príslušný súd dospeje k záveru, že daná podmienka obsiahnutá v spotrebiteľskej zmluve nebola so spotrebiteľom dohodnutá individuálne a zároveň pôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa, bude ju považovať za neprijateľnú, a to bez ohľadu na to, či sa nachádza medzi výpočtom neprijateľných zmluvných podmienok obsiahnutých v prílohe k tejto smernici. Posudzovanie platnosti rozhodcovskej doložky nie je vylúčené z právnej úpravy obsiahnutej v Smernici z toho dôvodu, že dodávateľom je poisťovňa, ako správne konštatoval aj okresný súd.

Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania je založené na ust. § 224, § 151 ods. 1 (návrhové konanie) a § 142 ods. 1 O. s. p. (zásade úspechu vo veci). Navrhovateľ bol v odvolacom konaní úspešný, náhradu trov neuplatnil, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.